ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

მეთორმეტე გამოცემა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სსაკ. კ. ა. (გ) ც. კ-თან არსებული მარქს-ენგელს-ლენინის
ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალი

თბილისი

ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

თარგმანი
მეთერთმეტე რუსული გამოცემიდან

სახელმწიფო გამომცემლობა
პოლიტიკური ლიტერატურის სექტორი
1 9 5 1

ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ

წერილი ჟურნალ «პროლეტარსკაია რევოლუციას» რედაქციას

პატივცემულო ამხანაგებო!

გადაჭრით ვაცხადებ პროტესტს იმის გამო, რომ ჟურნალ «პროლეტარსკაია რევოლუციაში» (№ 6, 1930 წ.) დაიბეჭდა სლუცკის ანტიპარტიული და ნახევრად-ტროცკისტული სტატია «ბოლშევიკები გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის შესახებ მისი ომისწინაღროინდელი კრიზისის პერიოდში», როგორც სადისკუსიო სტატია.

სლუცკი ამტკიცებს, რომ ლენინი (ბოლშევიკები) სათანადოდ არ აფასებდა **ცენტრიზმის** საფრთხეს გერმანიის და საერთოდ ომისწინაღროინდელ სოციალ-დემოკრატიაში, ესე იგი სათანადოდ არ აფასებდა შენიღბული ოპორტუნიზმის საფრთხეს, ოპორტუნიზმთან შემარიგებლობის საფრთხეს. სხვანაირად რომ ვთქვათ, სლუცკის აზრით გამოდის, რომ ლენინი (ბოლშევიკები) არ აწარმოებდა შეურიგებელ ბრძოლას ოპორტუნიზმთან, ვინაიდან ცენტრიზმის არასათანადოდ შეფასება არსებითად მოასწავებს ხელის აღებას გაშლილ ბრძოლაზე ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ. ამრიგად, გამოდის, რომ ლენინი ომისწინა პერიოდში ჯერ კიდევ არ ყოფილა ნამდვილი ბოლშევიკი, რომ მხოლოდ იმპერიალისტური ომის პერიოდში. ან — მეტიც — თვით ამ ომის დასასრულს გახდა ლენინი ნამდვილი ბოლშევიკი. ასე მოგვითხრობს თავის სტატიაში სლუცკი. თქვენ კი, იმის ნაცვლად, რომ დაგმოთ ეს **ახლად** მოვლენილი «ისტორიკოსი». როგორც ცილისმწამებელი და ფალსიფიკატორი, დისკუსიას მართავთ მასთან, აძლევთ მას ტრიბუნას. არ შემიძლია არ განვაცხადო პროტესტი თქვენს ჟურნალში სლუცკის სტატიის, როგორც სადისკუსიო სტატიის, მოთავსების წინააღმდეგ, რადგან არ შეიძლება სადისკუსიო საგნად გადავაქციოთ საკითხი ლენინის **ბოლშევიზმის შესახებ**, საკითხი იმის შესახებ, **აწარმოებდა** ლენინი პრინციპულ შეურიგებელ ბრძოლას ცენტრიზმთან, როგორც ოპორტუნიზმის განსაზღვრულ სახესთან, თუ **არ აწარმოებდა** მას, **იყო** ლენინი ნამდვილი ბოლშევიკი, თუ **არ იყო** ასეთი.

თქვენს განცხადებაში «რედაქციისაგან», რომელიც 20 ოქტომბერს გაუგზავნეთ ცენტრალურ კომიტეტს, თქვენ აღიარებთ, რომ რედაქციამ სლუცკის სტატიის, როგორც სადისკუსიო სტატიის, მოთავსებით შეცდომა დაუშვა. ეს, რა თქმა უნდა, კარგია, მიუხედავად იმისა, რომ რედაქციის განცხადება დიდი დაგვიანებით გამოდის. მაგრამ თქვენს განცხადებაში ახალ შეცდომას უშვებთ, როცა ამბობთ, რომ «რედაქციას პოლიტიკურად მეტად აქტუალურად და აუცილებლად მიაჩნია «პროლეტარსკაია რევოლუციას» ფურცლებზე იმ პრობლემათა მთელი რკალის შემდგომი დამუშავება, რომლებიც დაკავშირებულია ბოლშევიკების ურთიერთდამოკიდებულებასთან ომამდელი დროის II ინტერნაციონალისადმი». ეს იმას ნიშნავს, რომ თქვენ განზრახული გაქვთ კვლავ ჩააბათ ხალხი დისკუსიაში იმ საკითხების შესახებ, რომლებიც ბოლშევიზმის აქსიომებს წარმოადგენენ. ეს იმას ნიშნავს, რომ თქვენ კვლავ ფიქრობთ საკითხი ლენინის ბოლშევიზმის შესახებ გადააქციოთ აქსიომიდან პრობლემად, რომელსაც «შემდგომი დამუშავება» სჭირდება. რატომ, რა საბუთით? ყველასათვის ცნობილია, რომ ლენინიზმი წარმოიშვა, გაიზარდა და განმტკიცდა ულმობელ ბრძოლაში ყველა ჯურის ოპორტუნიზმთან, მათ შორის ცენტრიზმთან დასავლეთში (კაუცკი), ცენტრიზმთან ჩვენში (ტროცკი და სხვ.). ამის უარყოფა ბოლშევიზმის პირდაპირ მტრებსაც კი არ შეუძლიათ. ეს აქსიომაა. თქვენ კი უკან გვეწევით, ცდილობთ რა აქსიომა გადააქციოთ პრობლემად, რომელსაც «შემდგომი დამუშავება» სჭირდება. რატომ? რა საბუთით? იქნებ იმიტომ, რომ არ იცნობთ ბოლშევიზმის ისტორიას? იქნებ დამპალი ლიბერალიზმის გულისთვის, რათა სლუცკებმა და ტროცკის სხვა მოწაფეებმა ვერ შესძლონ იმის თქმა, რომ პირში ბურთს გვჩრიანო? საკმაოდ ახირებული ლიბერალიზმია, რომელიც ბოლშევიზმის საარსებო ინტერესების ხარჯზე ტარდება...

საბელდობრ რა მიაჩნია რედაქციას სლუცკის სტატიაში სადისკუსიო განხილვის ღირსად?

1) სლუცკი ამტკიცებს, რომ ლენინი (ბოლშევიკები) არ ატარებდა გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის ოპორტუნისტებთან, ომამდელი პერიოდის II ინტერნაციონალის ოპორტუნისტებთან განხეთქილების, გათიშვის ხაზს. თქვენ გსურთ დისკუსია გამართოთ სლუცკის ამ ტროცკისტული თეზისის წინააღმდეგ. მაგრამ რა არის აქ სადისკუსიო? განა ცხადი არ არის, რომ სლუცკი აშკარად ცილს სწამებს ლენინს, ბოლშევიკებს? ცილისწამება სადისკუსიო საგნად კი არ უნდა გახადოთ, არამედ უნდა დაგმოთ.

ყოველმა ბოლშევიკმა იცის, თუ იგი ნამდვილად ბოლშევიკია, რომ ლენინი ჯერ კიდევ ომამდე დიდი ხნის წინათ, დაახლოებით 1903 — 1904 წლებიდან, როცა რუსეთში ბოლშევიკების ჯგუფი ჩამოყალიბდა და როცა პირველად თავი იჩინეს მემარცხენეებმა გერმანიის სოციალ-დემოკრატიაში, — ატარებდა ოპორტუნისტებთან განხეთქილების, გათიშვის ხაზს ჩვენშიც, რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში, და იქაც, II ინტერნაციონალში, კერძოდ გერმანიის სოციალ-დემოკრატიაში. ყოველმა ბოლშევიკმა იცის, რომ სწორედ ამიტომ ბოლშევიკებმა უკვე მაშინ (1903 — 1905 წწ.) II ინტერნაციონალის ოპორტუნისტთა რიგებში დაიმსახურეს «გამთიშველებისა» და «დეზორგანიზატორების» საპატიო სახელი. მაგრამ რა შეეძლო ლენინს, რა შეეძლოთ ბოლშევიკებს, თუ მემარცხენე სოციალ-დემოკრატები II ინტერნაციონალში და, უწინარეს ყოვლისა, გერმანიის სოციალ-დემოკრატიაში წარმოადგენდნენ სუსტ და უძლურ ჯგუფს, ორგანიზაციულად ჩამოუყალიბებელ, იდეოლოგიურად გამოუბრძმედავ ჯგუფს, რომელსაც სიტყვა «განხეთქილების», «გათიშვის» თქმისაც კი ეშინოდა? ხომ არ შეიძლება იმის მოთხოვნა, რომ ლენინს, რომ ბოლშევიკებს რუსეთიდან მემარცხენეების მაგივრად გათიშვა მოეწყოთ დასავლეთის პარტიებში. აღარას ვამბობ იმაზე, რომ ორგანიზაციული და იდეოლოგიური სისუსტე მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების დამახასიათებელ თვისებას შეადგენდა არა მარტო ომამდელ პერიოდში. იგი, ეს უარყოფითი თვისება, როგორც ვიცით, ომისშემდგომ პერიოდშიც შერჩათ მემარცხენეებს. ყველა იცნობს გერმანიის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების შეფასებას ლენინის ცნობილ სტატიაში «იუნიუსის ბროშურის შესახებ»[1], რომელიც დაიწერა 1916 წლის ოქტომბერში, ესე იგი მაშინ, როცა ორ წელიწადზე მეტი გავიდა ომის დაწყების შემდეგ. ამ სტატიაში ლენინი, აკრიტიკებს რა გერმანიის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების მთელ რიგ უაღრესად სერიოზულ პოლიტიკურ შეცდომებს, ლაპარაკობს **«გერმანიის ყველა მემარცხენეთა სისუსტეზე, რომლებიც ყოველი მხრიდან გახლართული არიან კაუცკიანური თვალთმაქცობის, პედანტობის, ოპორტუნისტებისადმი «მეგობრული განწყობილების» საზიზღარი ქსელით»**; ლაპარაკობს იმის შესახებ, რომ **«იუნიუსი სავსებით ვერ განთავისუფლდა გერმანიის სოციალ-დემოკრატების, თვით იმ მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების «წრისაგან», რომელთაც ეში-**

[1] იუნიუსი — როზა ლუქსემბურგი, გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის მემარცხენე სოც.-დემოკრატების ლიდერი.

ნიათ გათიშვისა, ეშინიათ ბოლომდე თქვან რევოლუციური ლოზუნგები».

II ინტერნაციონალის ყველა დაჯგუფებათა შორის მაშინ რუსი ბოლშევიკები წარმოადგენდნენ ერთადერთ დაჯგუფებას, რომელსაც თავისი ორგანიზაციული გამოცდილებით და იდეოლოგიური სიმტკიცით შეეძლო რაიმე სერიოზული ნაბიჯები გადაედგა თავის რუსეთის სოციალ-დემოკრატიაში თავის ოპორტუნისტებთან აშკარა განხეთქილების, გათიშვის მხრივ. სლუცკებს რომ ეცადათ არა თუ დამტკიცება, არამედ მხოლოდ იმ მოსაზრების გამოთქმა, რომ ლენინმა და რუსმა ბოლშევიკებმა არ გამოიყენეს მთელი თავისი ძლიერება იმისათვის, რომ მოეწყოთ გათიშვა ოპორტუნისტებთან (პლეხანოვი, მარტოვი, დანი) და გაეძევებინათ ცენტრისტები (ტროცკი და აგვისტოს ბლოკის სხვა მომხრეები), — მაშინ შესაძლებელი იყო დავა ლენინის ბოლშევიზმის შესახებ, ბოლშევიკების ბოლშევიზმის შესახებ. მაგრამ საქმეც ის არის, რომ სლუცკები კრინტის დაძვრასაც კი ვერ ბედავენ ასეთი ველური მოსაზრების სასარგებლოდ. ვერ ბედავენ, რადგან იციან, რომ ყველასათვის ცნობილი ფაქტები ყველა ჯურის ოპორტუნისტებთან განხეთქილების იმ გაბედული პოლიტიკისა, რომელსაც ატარებდნენ რუსი ბოლშევიკები (1904 — 1912 წწ.), ასეთი მოსაზრების წინააღმდეგ ღაღადებენ. ვერ ბედავენ, რადგან იციან, რომ მეორე დღესვე ისინი სამარცხვინო ბოძზე იქნებიან გაკრული.

მაგრამ აი კითხვა: შეეძლოთ თუ არა რუს ბოლშევიკებს განეხორციელებინათ გათიშვა თავიანთ ოპორტუნისტებთან და ცენტრისტ-შემარიგებლებთან დიდი ხნით ადრე იმპერიალისტურ ომამდე (1904 — 1912 წწ.) ისე, რომ ამავე დროს არ გაეტარებინათ II ინტერნაციონალის ოპორტუნისტებთან და ცენტრისტებთან განხეთქილების, გათიშვის ხაზი? ვის შეუძლია ეჭვი შეიტანოს იმაში, რომ რუსი ბოლშევიკები თავიანთ პოლიტიკას ოპორტუნისტებისა და ცენტრისტების მიმართ თვლიდნენ პოლიტიკის ნიმუშად დასავლეთის მემარცხენეებისათვის? ვის შეუძლია ეჭვი შეიტანოს იმაში, რომ რუსი ბოლშევიკები ყოველნაირად აქებდნენ დასავლეთის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატებს, კერძოდ გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის მემარცხენეებს, განხეთქილებისა, გათიშვისაკენ თავიანთ ოპორტუნისტებთან და ცენტრისტებთან? ლენინი და რუსი ბოლშევიკები არ არიან დამნაშავენი იმაში, თუ დასავლეთის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატები მოუმწიფებელი გამოდგნენ იმისათვის, რომ გაჰყოლოდნენ რუსი ბოლშევიკების კვალს.

2) სლუცკი უსაყვედურებს ლენინს და ბოლშევიკებს, რომ ისინი გადაჭრით და საბოლოოდ არ უჭერდნენ მხარს მემარცხენეებს გერმანიის სოციალ-დემოკრატიაში, რომ ისინი მხარს უჭერდნენ მათ მხოლოდ სერიოზული შენიშვნებით, რომ ფრაქციული მოსაზრებები ხელს უშლიდა მათ ბოლომდე დაეჭირათ მხარი მემარცხენეებისათვის. თქვენ გსურთ დისკუსია გამართოთ ამ შარლატანური და თავიდან ბოლომდე ყალბი საყვედურის წინააღმდეგ. მაგრამ მაინც რა არის აქ სადისკუსიო? განა ცხადი არ არის, რომ სლუცკი აქ მიმართავს მანევრებს და ცდილობს ლენინისა და ბოლშევიკების წინააღმდეგ ყალბი საყვედურით დაფაროს ნამდვილი ხარვეზები გერმანიის მემარცხენეთა პოზიციაში? განა ცხადი არ არის, რომ ბოლშევიკებს არ შეეძლოთ დაეჭირათ მხარი ბოლშევიზმსა და მენშევიზმს შორის მუდამ მერყეევი გერმანელი მემარცხენეებისათვის, სერიოზული შენიშვნების **გარეშე**, მათი შეცდომების სერიოზული კრიტიკის **გარეშე**, ისე, რომ **არ ეღალატნათ** მუშათა კლასისა და მისი რევოლუციისათვის? თაღლითური მანევრები სადისკუსიო საგნად კი არ უნდა გახადოთ, არამედ უნდა დაგმოთ.

დიახ, ბოლშევიკები გერმანიის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატებს მხარს უჭერდნენ მხოლოდ განსაზღვრული სერიოზული შენიშვნებით, აკრიტიკებდნენ რა მათს ნახევრად-მენშევიკურ შეცდომებს. მაგრამ ამისათვის ბოლშევიკებს კი არ უნდა ვუსაყვედუროთ, არამედ მივესალმოთ.

არიან ადამიანები, რომელთაც ეჭვი ეპარებათ ამაში?

მივმართოთ ყველაზე უფრო ცნობილ ფაქტებს ისტორიიდან.

ა) 1903 წელს თავი იჩინა სერიოზულმა უთანხმოებამ რუსეთის ბოლშევიკებსა და მენშევიკებს შორის პარტიის წევრობის საკითხის გამო. თავისი ფორმულირებით პარტიის წევრობის შესახებ ბოლშევიკებს სურდათ შეექმნათ ორგანიზაციული ლაგამი პარტიაში არაპროლეტარული ელემენტების მოზღვავების წინააღმდეგ. მაშინ ასეთი მოზღვავების საფრთხე რეალურზე უფრო მეტი იყო, რუსეთის რევოლუციის ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული ხასიათის გამო. რუსი მენშევიკები იცავდნენ მოპირდაპირე პოზიციას, რომელიც პარტიის კარებს ფართოდ უღებდა არაპროლეტარულ ელემენტებს. ვინაიდან მსოფლიო რევოლუციური მოძრაობისათვის რუსეთის რევოლუციის საკითხებს დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა, დასავლეთ ევროპის სოციალ-დემოკრატებმა გადაწყვიტეს ჩარეულიყვნენ საქმეში. საქმეში ჩაერივნენ გერმანიის მემარცხენე

სოციალ-დემოკრატებიც, პარვუსი და როზა ლუქსემბურგი, მემარცხენეთა მაშინდელი ლიდერები. და რა მოხდა? ორივემ ბოლშევიკების წინააღმდეგ გაილაშქრა. ამასთან ბოლშევიკებს ბრალი დასდეს ულტრაცენტრალიზმსა და ბლანკისტურ ტენდენციებში. შემდეგში ეს უხამსი და მეშჩანური ეპითეტები ხელზე დაიხვიეს მენშევიკებმა და მთელ მსოფლიოს მოჰფინეს.

ბ) 1905 წელს რუსეთის ბოლშევიკებსა და მენშევიკებს შორის გაჩაღდა დავა რუსეთის რევოლუციის ხასიათის შესახებ. ბოლშევიკები იცავდნენ გლეხობასთან მუშათა კლასის კავშირის იდეას პროლეტარიატის ჰეგემონიის პირობებში. ბოლშევიკები ამტკიცებდნენ, რომ საჭიროა საქმე წავიყვანოთ პროლეტარიატისა და გლეხობის რევოლუციურ-დემოკრატიული დიქტატურისაკენ, რათა ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციიდან დაუყოვნებლივ გადავიდეთ სოციალისტურ რევოლუციაზე სოფლის ღარიბი გლეხობის მიერ მხარის დაჭერის უზრუნველყოფის პირობებში. მენშევიკები რუსეთში უარყოფდნენ ბურჟუაზიულ-დემოკრატიულ რევოლუციაში პროლეტარიატის ჰეგემონიის იდეას, გლეხობასთან მუშათა კლასის კავშირის პოლიტიკას მათ ამჯობინეს ლიბერალურ ბურჟუაზიასთან შეთანხმების პოლიტიკა, ხოლო პროლეტარიატისა და გლეხობის რევოლუციურ-დემოკრატიული დიქტატურა გამოაცხადეს რეაქციულ ბლანკისტურ სქემად, რომელიც ეწინააღმდეგება ბურჟუაზიული რევოლუციის განვითარებას. როგორ შეხედეს ამ დავას გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის მემარცხენეებმა, პარვუსმა და როზა ლუქსემბურგმა? მათ შეთხზეს პერმანენტული რევოლუციის უტოპიური და ნახევრად-მენშევიკური სქემა (მარქსის რევოლუციის სქემის მახინჯი გამოხატვა), რომელიც თავიდან ბოლომდე გამსჭვალულია მუშათა კლასისა და გლეხობის კავშირის პოლიტიკის მენშევიკური უარყოფით, და ის დაუპირისპირეს პროლეტარიატისა და გლეხობის რევოლუციურ-დემოკრატიული დიქტატურის ბოლშევიკურ სქემას. შემდეგში პერმანენტული რევოლუციის ამ ნახევრად-მენშევიკურ სქემას ხელი ჩასჭიდა ტროცკიმ (ნაწილობრივ მარტოვმაც) და იგი გადაიქცა ლენინიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის იარაღად.

გ) ომისწინა პერიოდში II ინტერნაციონალის პარტიებში სცენაზე გამოჩნდა, როგორც ერთ-ერთი უაღრესად აქტუალური საკითხი, ნაციონალურ-კოლონიური საკითხი, ჩაგრული ერებისა და კოლონიების საკითხი, ჩაგრული ერებისა და კოლონიების განთავისუფლების საკითხი, იმპერიალიზმთან ბრძოლის გზების საკითხი, იმპერიალიზმის დამხობის გზების საკითხი. პროლეტარული რევოლუციის

გაშლის ინტერესებისათვის და იმისათვის, რომ ალყა შემორტყმოდა იმპერიალიზმს, ბოლშევიკებმა წამოაყენეს ერთა თვითგამორკვევის საფუძველზე ჩაგრული ერებისა და კოლონიების განმათავისუფლებელი მოძრაობისათვის მხარის დაჭერის პოლიტიკა და განავითარეს მოწინავე ქვეყნების პროლეტარული რევოლუციისა და კოლონიების და ჩაგრული ქვეყნების ხალხთა რევოლუციურ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთიანი ფრონტის სქემა. ყველა ქვეყნის ოპორტუნისტებმა, ყველა ქვეყნის სოციალ-შოვინისტებმა და სოციალ-იმპერიალისტებმა არ დააყოვნეს ამხედრებულიყვნენ ამასთან დაკავშირებით ბოლშევიკების წინააღმდეგ. ბოლშევიკებს დევნიდნენ, როგორც ცოფიან ძაღლებს. რა პოზიცია დაიჭირეს მაშინ მემარცხენე სოციალ-დემოკრატებმა დასავლეთში? მათ განავითარეს იმპერიალიზმის ნახევრად-მენშევიკური თეორია, უარყვეს ერთა თვითგამორკვევის პრინციპი მისი მარქსისტული გაგებით (თვით გამოყოფამდე და დამოუკიდებელი სახელმწიფოების შექმნამდე), უარყვეს თეზისი კოლონიებისა და ჩაგრული ქვეყნების განმათავისუფლებელი მოძრაობის სერიოზული რევოლუციური მნიშვნელობის შესახებ, უარყვეს თეზისი პროლეტარულ რევოლუციასა და ნაციონალურ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას შორის ერთიანი ფრონტის შესაძლებლობის შესახებ და მთელი ეს ნახევრად-მენშევიკური დომხალი, რომელიც წარმოადგენს ნაციონალურ-კოლონიური საკითხის სრულ შეუფასებლობას, — დაუპირისპირეს ბოლშევიკების მარქსისტულ სქემას. ცნობილია, რომ შემდეგში ამ ნახევრად-მენშევიკურ დომხალს ხელი ჩასჭიდა ტროცკი და გამოიყენა იგი ლენინიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის იარაღად.

ასეთია გერმანიის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების ყველასათვის ცნობილი შეცდომები.

მე უკვე აღარაფერს ვამბობ გერმანიის მემარცხენეთა დანარჩენ შეცდომებზე, რომლებიც გაკრიტიკებულია ლენინის სათანადო სტატიებში.

აღარაფერს ვამბობ აგრეთვე იმ შეცდომებზე, რომლებიც დაუშვეს მათ ბოლშევიკების პოლიტიკის შეფასების დროს ოქტომბრის გადატრიალების პერიოდში.

რას გვეუბნება გერმანიის მემარცხენეთა ეს შეცდომები, ალებული ომამდელი პერიოდის ისტორიიდან, თუ არა იმას, რომ მემარცხენე სოციალ-დემოკრატები, მიუხედავად მათი მემარცხენეობისა, კიდევ ვერ განთავისუფლდნენ მენშევიკური ბაგაჟისაგან?

რა თქმა უნდა, მემარცხენეებს გერმანიაში ჰქონდათ არა მარტო სერიოზული შეცდომები. მათ დიდი და სერიოზული რევოლუ-

ციური საქმეებიც გააკეთეს. მხედველობაში მაქვს მთელი რიგი მათი დამსახურება და რევოლუციური გამოსვლები საშინაო პოლიტიკის საკითხებში და, კერძოდ, საარჩევნო ბრძოლის, პარლამენტური და პარლამენტგარეშე ბრძოლის საკითხებში, საყოველთაო ბაფიცვის, ომის, რუსეთის 1905 წ. რევოლუციისა და სხვ. საკითხებში. სწორედ ამიტომ უწევდნენ ბოლშევიკები ანგარიშს მათ, როგორც ჰემარცხენეებს, მხარს უჭერდნენ და წინ უბიძგებდნენ მათ. მაგრამ ეს არ სპობს და ვერც მოსპობს იმ ფაქტს, რომ ამასთან ერთად გერმანიის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატებმა დაუშვეს მთელი რიგი უალრესად სერიოზული პოლიტიკური და თეორიული შეცდომები, რომ ისინი კიდევ ვერ განთავისუფლდნენ მენშევიკური ტვირთისაგან და რომ მათ, ამის გამო, სჭირდებოდათ უაღრესად სერიოზული კრიტიკა ბოლშევიკების მხრით.

ახლა თვითონ განსაჯეთ, შეეძლოთ თუ არა ლენინს და ბოლშევიკებს მხარი დაეჭირათ დასავლეთის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატებისათვის **სერიოზული შენიშვნების გარეშე**, მათი შეცდომების **სერიოზული კრიტიკის გარეშე**, ისე, რომ არ ეღალატნათ მუშათა კლასის ინტერესებისათვის, არ ეღალატნათ რევოლუციის ინტერესებისათვის, არ ეღალატნათ კომუნიზმისათვის?

განა ცხადი არ არის, რომ სლუცკი, რომელიც უსაყვედურებს ლენინსა და ბოლშევიკებს იმას, რისთვისაც იგი უნდა მისალმებოდა მათ, ის რომ ბოლშევიკი იყოს, — საბოლოოდ ააშკარავებს თავის თავს, როგორც ნახევრად-მენშევიკს, როგორც ნიღაბაფარებულ ტროცკისტს?

სლუცკი გამოთქვამს მოსაზრებას, რომ ლენინი და ბოლშევიკები დასავლეთის მემარცხენეების შეფასების დროს ხელმძღვანელობდნენ თავიანთი ფრაქციული მოსაზრებებით, რომ, მაშასადამე, რუს ბოლშევიკებს თავიანთი ფრაქციის ინტერესებისათვის მსხვერპლად მიჰქონდათ საერთაშორისო რევოლუციის დიადი საქმე. არა გვგონია საჭირო იყოს მტკიცება, რომ არაფერი შეიძლება იყოს იმაზე უხამსი და საზიზღარი, ვიდრე ეს მოსაზრებაა. არ შეიძლება იყოს უფრო უხამსი, რადგან აღვირახსნილი უხამსი ადამიანებიც კი მენშევიკების წრიდან იწყებენ იმის შეგნებას, რომ რუსეთის რევოლუცია არ არის რუსების კერძო საქმე, რომ, პირიქით, იგი წარმოადგენს მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასის საქმეს, მსოფლიო პროლეტარული რევოლუციის საქმეს. არაფერი შეიძლება იყოს უფრო საზიზღარი, რადგან პროფესიული ცილისმწამებლებიც კი II ინტერნაციონალიდან იწყებენ იმის შეგხებას, რომ ბოლშევიკების თანმიმდევრობითი და ბოლომდე რევოლუციური

ინტერნაციონალიზმი წარმოადგენს პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის ნიმუშს ყველა ქვეყნის მუშებისათვის.

დიახ, რუსი ბოლშევიკები პირველ რიგში აყენებდნენ რუსეთის რევოლუციის ძირითად საკითხებს, როგორიც არის საკითხები პარტიის შესახებ, ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციისადმი მარქსისტების დამოკიდებულების შესახებ, მუშათა კლასისა და გლეხობის კავშირის შესახებ, პროლეტარიატის ჰეგემონიის შესახებ, პარლამენტური და პარლამენტგარეშე ბრძოლის შესახებ, საყოველთაო გაფიცვის შესახებ, ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის სოციალისტურ რევოლუციად გადაზრდის შესახებ, პროლეტარიატის დიქტატურის შესახებ, იმპერიალიზმის შესახებ, ერთა თვითგამორკვევის შესახებ, ჩაგრული ერებისა და კოლონიების განმათავისუფლებელი მოძრაობის შესახებ, ამ მოძრაობისათვის მხარის დაჭერის პოლიტიკის შესახებ და სხვ.. ისინი აყენებდნენ ამ საკითხებს, როგორც სასიჯს, რომლის საშუალებითაც ამოწმებდნენ დასავლეთის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების რევოლუციურ სიმტკიცეს. ჰქონდათ თუ არა მათ ამის უფლება? დიახ, ჰქონდათ. არა თუ ჰქონდათ, არამედ ვალდებულიც იყვნენ ასე ემოქმედნათ. ისინი ვალდებული იყვნენ ასე ემოქმედნათ, რადგან ყველა ეს საკითხი ამავე დროს იყო ძირითადი საკითხები მსოფლიო რევოლუციისა, რომლის ამოცანებსაც უმორჩილებდნენ ბოლშევიკები თავიანთ პოლიტიკას, თავიანთ ტაქტიკას. ისინი ვალდებული იყვნენ ასე ემოქმედნათ, რადგან მხოლოდ ასეთ საკითხებზე შეიძლებოდა ნამდვილად შემოწმებულიყო II ინტერნაციონალის ამა თუ იმ დაჯგუფების რევოლუციურობა. იბადება კითხვა, რაშია აქ რუსი ბოლშევიკების «ფრაქციულობა» და რა შუაშია აქ «ფრაქციული» მოსაზრებანი?

ლენინი ჯერ კიდევ 1902 წელს თავის ბროშურაში **«რა ვაკეთოთ?»** წერდა, რომ **«ისტორიამ ახლა ჩვენს წინაშე დააყენა უახლოესი ამოცანა, რომელიც ყველაზე რევოლუციურია რომელიც გნებავთ სხვა ქვეყნის პროლეტარიატის ყველა უახლოეს ამოცანათა შორის»**, რომ **«ამ ამოცანის განხორციელება, არა მარტო ევროპული, არამედ აგრეთვე აზიური რეაქციის ყველაზე მძლავრი ბურჯის დანგრევა რუსეთის პროლეტარიატს გახდიდა საერთაშორისო რევოლუციური პროლეტარიატის ავანგარდად»**. 30 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ბროშურა «რა ვაკეთოთ?» გამოქვეყნდა. ვერავინ ვერ გაბედავს იმის უარყოფას, რომ ამ პერიოდის განმავლობაში მომხდარმა ამბებმა ბრწყინვალედ

დაადასტურეს ლენინის სიტყვები. მაგრამ განა აქედან არ გამომდინარეობს, რომ რუსეთის რევოლუცია იყო (და რჩება) მსოფლიო რევოლუციის საკვანძო პუნქტად, რომ რუსეთის რევოლუციის ძირითადი საკითხები ამავე დროს წარმოადგენდნენ (და ახლაც წარმოადგენენ) მსოფლიო რევოლუციის ძირითად საკითხებს?

განა ცხადი არ არის, რომ მხოლოდ ასეთ ძირითად საკითხებზე შეიძლებოდა ნამდვილად შემოწმებულიყო დასავლეთის მემარცხენე სოციალ-დემოკრატების რევოლუციურობა?

განა ცხადი არ არის, რომ ის ადამიანები, რომლებიც ამ საკითხებს უყურებენ, როგორც «ფრაქციულ» საკითხებს, — საბოლოოდ აშკარავებენ თავიანთ თავს, როგორც უხამს და გადაგვარებულ ადამიანებს?

3) სლუცკი ამტკიცებს, რომ ჯერჯერობით არ არის მონახული საკმარო ოფიციალური დოკუმენტები, რომლებიც მოწმობდნენ ლენინის (ბოლშევიკების) გადამწყვეტ და შეურიგებელ ბრძოლას ცენტრიზმის წინააღმდეგ. ამ ბიუროკრატიულ თეზისს იყენებს იგი, როგორც ურყევ არგუმენტს იმ დებულების სასარგებლოდ, რომ ლენინი (ბოლშევიკები), მაშასადამე, სათანადოდ ვერ აფასებდა ცენტრიზმის საფრთხეს II ინტერნაციონალში. თქვენ კისრულობთ დისკუსიას ამ აბდაუბდის, ამ თაღლითური ხრიკების წინააღმდეგ. ჰაგრამ მაინც რა არის აქ სადისკუსიო? განა ისედაც ცხადი არ არის, რომ დოკუმენტებზე ლაპარაკით სლუცკი ცდილობს დაფაროს თავისი ეგრეთწოდებული გეზის უბადრუკობა და სიყალბე?

სლუცკის არსებული პარტიული დოკუმენტები საკმარისად არ ჰიაჩნია. რატომ, რა საბუთით? განა ყველასათვის ცნობილი დოკუმენტები როგორც II ინტერნაციონალის ხაზით, ისე რუსეთის სოციალ-დემოკრატიის შინაპარტიული ბრძოლის ხაზით, საკმარისი არ არის იმისათვის, რომ სავსებით ცხადვყოთ ლენინისა და ბოლშევიკების რევოლუციური შეურიგებლობა ოპორტუნისტებისა და ცენტრისტების წინააღმდეგ ბრძოლაში? იცნობს თუ არა საერთოდ სლუცკი ამ დოკუმენტებს? რა დოკუმენტები სჭირდება კიდევ მას?

დავუშვათ, რომ, უკვე ცნობილ დოკუმენტებს გარდა, მოინახა სხვა დოკუმენტების გროვა, ვთქვათ, ბოლშევიკების რეზოლუციების სახით, რომლებიც ერთხელ კიდევ გველაპარაკებიან ცენტრიზმის მოსპობის აუცილებლობაზე. ნიშნავს თუ არა ეს, რომ მხოლოდ ჭაღალდის დოკუმენტების არსებობა საკმარისია იმისათვის,

რომ ცხადვყოთ ბოლშევიკების ნამდვილი რევოლუციურობა და ნამდვილი შეურიგებლობა ცენტრიზმის მიმართ? ვის შეუძლია, გარდა უიმედო ბიუროკრატებისა, დაეყრდნოს მარტო ქაღალდის დოკუმენტებს? ვის არ ესმის, გარდა არქივის ვირთაგვებისა, რომ პარტიებისა და ლიდერების შემოწმება საჭიროა უწინარეს ყოვლისა მათი **საქმეების** მიხედვით და არა მხოლოდ მათი დეკლარაციების მიხედვით? ისტორია იცნობს ბევრ სოციალისტს, რომლებიც ხალისით აწერდნენ ხელს ყოველგვარ რევოლუციურ რეზოლუციას, ოღონდ კი თავიდან მოეშორებინათ აბეზარი კრიტიკოსები. მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს, რომ ისინი **ცხოვრებაში ატარებდნენ** ამ რეზოლუციებს. შემდეგ, ისტორია იცნობს ბევრ სოციალისტს, რომელნიც დორბლმორეულნი მოითხოვდნენ **სხვა** ქვეყნების მუშათა პარტიებისაგან უაღრესად რევოლუციურ მოქმედებას. მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს, რომ ისინი **იარაღს არ ჰყრიდნენ** თავიანთ საკუთარ პარტიაში ან საკუთარ ქვეყანაში **თავიანთი** ოპორტუნისტების წინაშე, **თავიანთი** ბურჟუაზიის წინაშე. განა ამიტომ არ გვასწავლიდა ლენინი შეგვემოწმებინა რევოლუციური პარტიები, მიმდინარეობანი, ლიდერები არა მათი დეკლარაციებისა და რეზოლუციების მიხედვით, არამედ მათი **საქმეების** მიხედვით?

განა ცხადი არ არის, სლუცკის რომ მართლა ჰქონოდა სურვილი— შეემოწმებინა ლენინისა და ბოლშევიკების შეურიგებლობა მათს დამოკიდებულებაში ცენტრიზმისადმი, მას თავისი სტატიისათვის **საფუძვლად** უნდა დაედო არა ცალკე დოკუმენტები და ორი-სამი პირადი წერილი, არამედ ბოლშევიკების შემოწმება მათი **საქმეების** მიხედვით, მათი **ისტორიის** მიხედვით, მათი **მოქმედების** მიხედვით? განა ჩვენში, რუსეთის სოციალ-დემოკრატიაში, არ იყვნენ ოპორტუნისტები, ცენტრისტები? განა ბოლშევიკები არ აწარმოებდნენ გადამწყვეტ და შეურიგებელ ბრძოლას ყველა ამ მიმდინარეობის წინააღმდეგ? განა ეს მიმდინარეობანი იდეურადაც და ორგანიზაციულადაც არ იყვნენ დაკავშირებულნი დასავლეთის ოპორტუნისტებთან და ცენტრისტებთან? განა ბოლშევიკებმა არ გაანადგურეს ოპორტუნისტები და ცენტრისტები ისე, როგორც არც ერთ მემარცხენე ჯგუფს მსოფლიოში არ გაუნადგურებია ისინი? როგორ შეიძლება ყოველივე ამის შემდეგ ლაპარაკი, რომ ლენინი და ბოლშევიკები სათანადოდ არ აფასებდნენ ცენტრიზმის საფრთხეს? რატომ უგულებელყო სლუცკიმ ეს ფაქტები, რომელთაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვთ ბოლშევიკების დახასიათებისათვის? რატომ არ გამოიყენა მან ლენინისა და ბოლშევიკების

შემოწმების ყველაზე საიმედო მეთოდი — შემოწმება მათი საქმეების, მათი მოქმედების მიხედვით? რატომ ამჯობინა მან შეძთხვევით შერჩეულ ქალაქებში ქექვის უფრო ნაკლებად საიმედო მეთოდი?

იმიტომ, რომ ბოლშევიკების საქმეთა მიხედვით შემოწმების უფრო საიმედო მეთოდის გამოყენება მყისვე ყირამალა დააყენებდა სლუცკის მთელ თვალსაზრისს.

იმიტომ, რომ ბოლშევიკების შემოწმება მათი საქმეების მიხედვით დაგვანახებდა, რომ ბოლშევიკები წარმოადგენენ მსოფლიოში **ერთადერთ** რევოლუციურ ორგანიზაციას, რომელმაც საბოლოოდ გაანადგურა ოპორტუნისტები და ცენტრისტები და გააძევა ისინი პარტიიდან.

იმიტომ, რომ ბოლშევიკების ნამდვილი საქმეებისა და ნამდვილი ისტორიის დამოწმება დაგვანახებდა, რომ სლუცკის მასწავლებლები — ტროცკისტები — იყვნენ **მთავარი** და **ძირითადი** ჯგუფი, რომელიც რუსეთში ნერგავდა ცენტრიზმს და რომელმაც ამისათვის შექმნა სპეციალური ორგანიზაცია, როგორც ცენტრიზმის კერა, აგვისტოს ბლოკის **სახით**.

იმიტომ, რომ ბოლშევიკების შემოწმება მათი საქმეების მიხედვით საბოლოოდ ამხელდა სლუცკის, როგორც ჩვენი პარტიის ისტორიის ფალსიფიკატორს, რომელიც ცდილობს ომამდელი პერიოდის ტროცკიზმის ცენტრიზმი დაფაროს ლენინისა და ბოლშევიკებისადმი ცილისმწამებლური ბრალდებების წაყენებით ცენტრიზმის საფრთხის არასათანადოდ შეფასების შესახებ.

აი როგორია, ამხანაგო რედაქტორებო, საქმის ვითარება სლუცკისა და მისი სტატიის ირგვლივ.

თქვენ ხედავთ, რომ რედაქციას შეცდომა მოუვიდა, როდესაც დაუშვა დისკუსია ჩვენი პარტიის ისტორიის ფალსიფიკატორთან.

რამ აიძულა რედაქცია დასდგომოდა ამ არასწორ გზას? ვფიქრობ, რომ ამ გზაზე იგი დააყენა დამპალმა ლიბერალიზმმა, რომელიც ახლა რამდენადმე გავრცელებულია ბოლშევიკების ერთ ნაწილში. ზოგიერთი ბოლშევიკი ფიქრობს, რომ ტროცკიზმი არის კომუნიზმის ფრაქცია, რომელიც, მართალია, ცდება, ბევრ სისულელეს სჩადის, ზოგჯერ ანტისაბჭოთა ფრაქციასაც კი წარმოადგენს, მაგრამ მაინც კომუნიზმის ფრაქციაა. აქედან — ერთგვარი ლიბერალიზმი ტროცკისტებისა და ტროცკისტულად მოაზროვნე ადამიანების მიმართ. არა გვგონია საჭირო იყოს იმის მტკიცება, რომ ასეთი შეხედულება ტროცკიზმზე დიდად შემცდარი და მავნე შეხედულებაა. ნამდვილად კი ტროცკიზმი უკვე დიდი ხანია აღარ არის

კომუნიზმის ფრაქცია. ნამდვილად კი ტროცკიზმი არის მოწინავე რაზმი კონტრრევოლუციური ბურჟუაზიისა, რომელიც აწარმოებს ბრძოლას კომუნიზმის წინააღმდეგ, საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ, სსრ კავშირში სოციალიზმის მშენებლობის წინააღმდეგ.

ვინ მისცა კონტრრევოლუციურ ბურჟუაზიას სულიერი იარაღი ბოლშევიზმის წინააღმდეგ ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის აშენების შეუძლებლობის თეზისის სახით, ბოლშევიკების გადაგვარების აუცილებლობის თეზისის სახით და სხვ.? ეს იარაღი მისცა მას ტროცკიზმმა. არ შეიძლება შემთხვევითად ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ ყველა ანტისაბჭოთა დაჯგუფება სსრ კავშირში საბჭოთა ხელისუფლებასთან ბრძოლის აუცილებლობის დასაბუთების ცდების დროს ეყრდნობოდა ტროცკიზმის ცნობილ თეზისს ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის აშენების შეუძლებლობის შესახებ, საბჭოთა ხელისუფლების გადაგვარების აუცილებლობის შესახებ, კაპიტალიზმისაკენ დაბრუნების შესაძლებლობის შესახებ.

ვინ მისცა კონტრრევოლუციურ ბურჟუაზიას სსრ კავშირში ტაქტიკური იარაღი საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ აშკარა გამოსვლების ცდების სახით? ეს იარაღი მას მისცეს ტროცკისტებმა, რომლებიც ცდილობდნენ ანტისაბჭოთა დემონსტრაციების მოწყობას მოსკოვსა და ლენინგრადში 1927 წლის 7 ნოემბერს. ფაქტია, რომ ტროცკისტების ანტისაბჭოთა გამოსვლებმა გაამხნევეს ბურჟუაზია და ხელი შეუწყეს ბურჟუაზიული სპეციალისტების მავნებლური მუშაობის გაშლას.

ვინ მისცა კონტრრევოლუციურ ბურჟუაზიას ორგანიზაციული იარაღი ფარული ანტისაბჭოთა ორგანიზაციების მოწყობის ცდების სახით? ეს იარაღი მას მისცეს ტროცკისტებმა, რომლებმაც მოაწყეს თავიანთი საკუთარი ანტიბოლშევიკური არალეგალური ჯგუფი. ფაქტია, რომ ტროცკისტების არალეგალურმა ანტისაბჭოთა მუშაობამ გააადვილა ანტისაბჭოთა დაჯგუფებათა ორგანიზაციული ჩამოყალიბება სსრ კავშირში.

ტროცკიზმი კონტრრევოლუციური ბურჟუაზიის მოწინავე რაზმია.

აი რატომ არის ლიბერალიზმი ტროცკიზმის, თუნდაც დამარცხებული და ნიღაბაფარებული ტროცკიზმის, მიმართ — უთავგზურობა, რომელიც ესაზღვრება ბოროტმოქმედებას, მუშათა კლასისადმი ღალატს.

აი რატომ უნდა გაუწიონ ბოლშევიკებმა გადამწყვეტი წინააღმდეგობა ზოგიერთი «ლიტერატორისა» და «ისტორიკოსის»

ცდებს — შეაპარონ კონტრაბანდად ჩვენს ლიტერატურაში შენიღბული ტროცკისტული ნაგავი.

აი რატომ არ შეიძლება ლიტერატურული დისკუსიის დაშვება ტროცკისტ კონტრაბანდისტებთან.

მე მგონია, «ისტორიკოსები» და «ლიტერატორები» ტროცკისტ კონტრაბანდისტთა წრიდან ჯერჯერობით ორი ხაზით ცდილობენ თავიანთი კონტრაბანდისტული მუშაობის გატარებას.

ჯერ-ერთი, ისინი ცდილობენ დაამტკიცონ, რომ ლენინი ომისწინა პერიოდში სათანადოდ არ აფასებდა ცენტრიზმის საფრთხეს, ამასთან გამოუცდელ მკითხველს ანდობენ თვითონ მიხვდეს, რომ, ლენინი, მაშასადამე, მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო ნამდვილი რევოლუციონერი, რომ იგი ნამდვილი რევოლუციონერი გახდა მხოლოდ ომის შემდეგ, მას შემდეგ, როცა «ხელახლა შეიარაღდა» ტროცკის დახმარებით. ასეთი კონტრაბანდისტების ტიპიურ წარმომადგენლად შეიძლება ჩაითვალოს სლუცკი. ჩვენ დავინახეთ ზემოთ, რომ სლუცკი და კომპანია არ ღირან იმად, რომ დიდხანს შევჩერდეთ მათზე.

მეორეც, ისინი ცდილობენ დაამტკიცონ, რომ ლენინს ომისწინა პერიოდში არ ესმოდა ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის სოციალისტურ რევოლუციად გადაზრდის აუცილებლობა, ამასთან გამოუცდელ მკითხველს ანდობენ თვითონ მიხვდეს, რომ ლენინი, მაშასადამე, მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო ნამდვილი ბოლშევიკი, რომ მან ასეთი გადაზრდის აუცილებლობა შეიგნო მხოლოდ ომის შემდეგ, მას შემდეგ, როცა იგი «ხელახლა შეიარაღდა» ტროცკის დახმარებით. ასეთი კონტრაბანდისტების ტიპიურ წარმომადგენლად შეიძლება ჩაითვალოს ვოლოსევიჩი, «საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის კურსის» ავტორი. მართალია, ლენინი ჯერ კიდევ 1905 წელს წერდა, რომ **«დემოკრატიული რევოლუციიდან ჩვენ მაშინვე დავიწყებთ გადასვლას, და სწორედ ჩვენი ძალის მიხედვით, შეგნებული და ორგანიზებული პროლეტარიატის ძალის მიხედვით, დავიწყებთ გადასვლას სოციალისტურ რევოლუციაზე»,** რომ **«ჩვენ მხარს ვუჭერთ განუწყვეტელ რევოლუციას»,** რომ **«ჩვენ არ შევჩერდებით შუა გზაზე».** მართალია, ლენინის თხზულებებში შეიძლება მრავალზე უმრავლესი ანალოგიური ხასიათის ფაქტებისა და დოკუმენტების მონახვა. მაგრამ რაში უნდათ ვოლოსევიჩებს ლენინის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ფაქტები? ვოლოსევიჩები წერენ იმისათვის, რომ ბოლშევიკური ნიღაბის აფარებით შემოგვპარონ თავიანთი ანტილენინური კონტრაბანდა, იცრუონ ბოლშევიკების შესახებ და გააყალბონ ბოლშევიკური პარტიის ისტორია.

თქვენ ხედავთ, რომ ვოლოსევიჩები არ ჩამოუვარდებიან სლუცკებს.

ასეთია ტროცკისტი კონტრაბანდისტების «გზები და გზაჯვარედინები».

თვითონ ხედავთ, რომ რედაქციის საქმე არ არის ასეთ «ისტორიკოსებს» გაუადვილოს კონტრაბანდისტული მუშაობა სადისკუსიო ტრიბუნის დათმობით.

ჩემი აზრით, რედაქციის ამოცანა ის არის, რომ სათანადო სიმაღლეზე აიყვანოს ბოლშევიზმის ისტორიის საკითხები, მეცნიერულ. ბოლშევიკურ რელსებზე დააყენოს ჩვენი პარტიის ისტორიის შესწავლის საქმე და გაამახვილოს ყურადღება ჩვენი პარტიის ისტორიის ტროცკისტ და ყველა სხვა ფალსიფიკატორთა წინააღმდეგ. სისტემატურად ჩამოჰგლიჯოს მათ ნიღაბი.

ეს მით უფრო აუცილებელია, რომ ზოგიერთი ჩვენი ისტორიკოსიც კი, — მე ვლაპარაკობ ისტორიკოსებზე უბრჭყალებოდ, ჩვენი პარტიის **ბოლშევიკურ** ისტორიკოსებზე, — არ არის თავისუფალი იმ შეცდომებისაგან, რომლებიც სლუცკებისა და ვოლოსევიჩების წისქვილზე უშვებენ წყალს. სამწუხაროდ, აქ გამონაკლისს არ შეადგენს არც ამხ. იაროსლავსკი, რომლის წიგნები საკავშირო კ. პ. (ბ) ისტორიის შესახებ, მიუხედავად მათი ღირსებისა, მთელ რიგ პრინციპული და ისტორიული ხასიათის შეცდომებს შეიცავენ.

კომ. სალამით **ი. სტალინი**

«პროლეტარსკაია რევოლუცია»
№ 6 (113), 1931 წ.